

Ευρωπαϊκή Επιτροπή- Συμβούλιο της Ευρώπης
Πρόγραμμα Ανάδειξης Καλών Πρακτικών στους Ελληνικούς Δήμους
Ένα χρήσιμο εργαλείο στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού των Δήμων

Ράλλης Γκέκας
Δρ. Οικονομικών ΟΤΑ

Το Πρόγραμμα ανάδειξης καλών πρακτικών στους Ελληνικούς Δήμους αποτελεί δράση ενός κοινού σύνθετου έργου του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που υλοποιείται στο πλαίσιο συνεργασίας με το Ελληνικό Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Στόχος του Προγράμματος είναι ο εντοπισμός, η δημόσια αναγνώριση και η διάδοση βέλτιστων πρακτικών, που προωθούν την τοπική ανάπτυξη. Οι τομείς ενδιαφέροντος είναι:

- Γεωργικός τομέας
- Τουρισμός
- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
- Νέες τεχνολογίες

Γιατί, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να συμμετάσχουν όλοι οι Δήμοι

1. Τα τελευταία χρόνια, οι διεθνείς οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ή το Συμβούλιο της Ευρώπης, έχουν συνηθίσει να βλέπουν τις Ελληνικές αντιπροσωπείες να «εκλιπαρούν» για δανεικά. Είναι καιρός, νομίζω, να μάθουν και για την άλλη Ελλάδα. Την **Ελλάδα που παράγει, που καινοτομεί**, που αντιστέκεται στη μιζέρια της κρίσης με αλληλεγγύη και εφευρετικότητα. Εξάλλου, το πρόγραμμα αυτό είναι διεθνές και εφαρμόζεται σε πολλές χώρες. Μετά τη διεθνή συγκριτική αξιολόγηση, η Ελλάδα δεν πρέπει και δεν είναι στον πάτο της Ευρωπαϊκής αυτοδιοικητικής εμπειρίας, τουλάχιστον σε αυτούς τους τομείς.
2. Το σύγχρονο μεγάλο δίλλημα που καλούνται να απαντήσουν οι Δήμοι είναι πώς μπορούν να οδηγήσουν τις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες από την κρίση στην ανάκαμψη και ανάπτυξη, με δεδομένη τη δραματική μείωση των εσόδων τους. Μία είναι η λύση: Η αποτελεσματικότερη λειτουργία τους και η **υιοθέτηση νέων, «έξυπνων» και εφαρμόσιμων στις Ελληνικές συνθήκες πολιτικών**. Και στις δύο αυτές παραμέτρους έρχεται να συμβάλει το συγκεκριμένο πρόγραμμα.
3. Στην παραπάνω προσπάθεια, όλοι σχεδόν οι Δήμοι, έχουν καταλάβει ότι πολύ λίγα πράγματα μπορούν να κάνουν μόνοι τους. Χρειάζονται **συνεργασίες**, όχι μόνο για να δημιουργήσουν οικονομίες κλίμακας, αλλά στην παρούσα φάση, για την ταχύτερη και αποδοτικότερη εξάπλωση της πληροφορίας, κυρίως στον αναπτυξιακό τομέα.

4. Μπορεί ένας δήμος να θεωρεί τον εαυτό του πολύ επιτυχημένο και να μην έχει άδικο. Χρειάζεται όμως να προχωρήσει ακόμα παραπέρα. Η ΤΑ κινείται σε ένα κυλιόμενο διάδρομο, στον οποίο για να προχωρήσεις πρέπει να τρέξεις. Το πρόγραμμα αυτό βοηθάει στο να ξανανοήσουμε τη συζήτηση και την **αυτοαξιολόγηση** μας. Όχι φυσικά με τάσεις αυτομαστιγώματος, αλλά με τη διάθεση να αποκαλύψουμε δυνατότητες και προοπτικές, λάθη και παραλείψεις, ώστε να κάνουμε παραγωγικότερη τη λειτουργία του οργανισμού μας.
5. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα αντικείμενα των καλών πρακτικών του προγράμματος δεν αποτελούν αποκλειστικές αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Υπενθυμίζεται ότι στον Καλλικράτη υπήρχε η αρμοδιότητα σύνδεσης της αγροτικής ανάπτυξης με τον τουρισμό, η οποία όμως δεν μεταφέρθηκε στην ΤΑ. Θα έλεγα μάλιστα, ότι για την αρμοδιότητα της οικονομικής ανάπτυξης δεν είναι ξεκάθαρος ο ρόλος μεταξύ των τριών βαθμίδων της κρατικής διοίκησης στην Ελλάδα. Παρατηρώ επίσης ότι ο χρόνος λήξης του προγράμματος συμπίπτει περίπου με τον χρόνο ανακοίνωσης της **στρατηγικής μεταρρύθμισης** στην ΤΑ από την κυβέρνηση, που, σημειωτέων, παρήγγειλε αυτό το πρόγραμμα. Είναι κατά τη γνώμη μου μία πολύ καλή ευκαιρία να λάβουν, όχι μόνο οι διεθνείς οργανισμοί, αλλά και η κεντρική κυβέρνηση, μία πλήρη και εμπειριστατωμένη εικόνα του τι μπορούν να κάνουν οι Δήμοι και να καταλάβουν τι περισσότερο θα μπορούσαν να κάνουν, εάν είχαν τη θεσμική αρμοδιότητα και τους ανάλογους πόρους.
6. Η διαστροφή του επαγγέλματος με οδηγεί το τελευταίο επιχείρημα μου να είναι οικονομικό. Το **κόστος** της συμμετοχής στο πρόγραμμα (το οποίο περιορίζεται στη συμπλήρωση της αίτησης συμμετοχής, που έχει σχεδιαστεί ώστε να μην είναι ιδιαίτερα στρυφνή) είναι απειροελάχιστο, μπροστά στα αναμενόμενα, για όλους τους συμμετέχοντες Δήμους, **οφέλη**.

Η διαδικασία συμμετοχής ενός δήμου στο πρόγραμμα

Η διαδικασία είναι σχετικά απλή: Όλοι οι Δήμοι της χώρας θα κληθούν, στην εβδομάδα που διανύουμε, να υποβάλουν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος στο Πρόγραμμα Ανάδειξης Καλών Πρακτικών, στα θεματικά πεδία που παρουσιάστηκαν παραπάνω, σε εκείνο ή εκείνα όπου πιστεύουν ότι έχουν καλή απόδοση.

Για την καλύτερη ενημέρωση των δήμων θα κυκλοφορήσει από την ΕΕΤΑΑ αναλυτικό ενημερωτικό δελτίο.

Στο πλαίσιο του προγράμματος έχει δημιουργηθεί:

- Επιτελική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από εκπροσώπους του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος. Η Επιτελική Επιτροπή παρακολουθεί και αξιολογεί την επιτυχή υλοποίηση του Προγράμματος και τις διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των καλών πρακτικών.
- Επιτροπή Επιλογής, η οποία απαρτίζεται από ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, την οποία επέλεξε και συγκρότησε η Επιτελική Επιτροπή του Έργου. Ο ρόλος της Επιτροπής Επιλογής είναι να αξιολογήσει και να εισηγηθεί τους υποψήφιους, για τη βράβευση, Δήμους.

Η Επιτροπή Επιλογής με βάση τα κριτήρια, τα οποία αναφέρονται στο Ενημερωτικό Δελτίο, θα αξιολογήσει τις Αιτήσεις Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και θα ετοιμάσει ένα συνοπτικό κατάλογο. Η Επιτροπή Επιλογής, κατά τους μήνες Νοέμβριο – Δεκέμβριο 2016, θα επισκεφθεί τους προκριθέντες Δήμους για μία επιτόπια εξέταση της λειτουργίας των καλών πρακτικών τους και την αξιολόγηση της σχετικής τεκμηρίωσης.

Η Επιτροπή Επιλογής, σε συνέχεια της εξέτασης των Αιτήσεων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και των Επισκέψεων Επαλήθευσης στους προκριθέντες Δήμους, θα επιλέξει τρεις (3) Δήμους, τους οποίους θα εισηγηθεί στην Επιτελική Επιτροπή, προκειμένου να απονεμηθεί το Αριστείο Καλής Πρακτικής. Η Επιτελική Επιτροπή του Έργου θα πρέπει να εγκρίνει την απόφαση της Επιτροπής Επιλογής για το τελικό κατάλογο των τριών (3) υπό βράβευση Δήμων, τον Δεκέμβριο του 2016. Οι άλλοι Δήμοι, που έχουν προκριθεί, θα λάβουν Πιστοποιητικό Καλής Πρακτικής.

Όλοι οι Δήμοι, οι οποίοι θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα Ανάδειξης Καλών Πρακτικών και θα πληρούν τα γενικά κριτήρια του Προγράμματος, θα λάβουν Πιστοποιητικό Συμμετοχής στο Πρόγραμμα. Τα παραδείγματα καλών πρακτικών από τους προκριθέντες Δήμους θα περιληφθούν σε έκδοση με τις Καλές Πρακτικές για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Υπάρχουν Ελληνικοί Δήμοι που μπορούν να παρουσιάσουν καλές πρακτικές;

Η δική μου γνώμη είναι στην αντίθετη κατεύθυνση. Μου φαίνεται πολύ δύσκολο να υπάρχει έστω και ένας Ελληνικός Δήμος, που να μην έχει να παρουσιάσει κάτι ενδιαφέρον στους τέσσερις υπό διερεύνηση, τομείς.

Να υπενθυμίσω ότι πολλοί Ελληνικοί Δήμοι έχουν βραβευτεί, για τις καλές πρακτικές τους, από διεθνείς και ελληνικούς, δημόσιους, ημιδημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Το κύρος και η εμπειρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης αποτελούν εγγύηση για μία ολοκληρωμένη αξιολόγηση που θα λαμβάνει υπόψη της το σύνολο και των 325 δήμων. Η πρωτοβάθμια ΤΑ μπορεί να συμβάλλει, με τη μαζική συμμετοχή της, στο εγχείρημα αυτό.

Θα πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι πολλοί Ελληνικοί Δήμοι έχουν πάρει μέρος, με ιδιαίτερη επιτυχία, σε κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες (smart cities, Horizon, creative Europe, στο ΕΣΠΑ πχ «εξοικονομώ» και στο ΕΠ «Α. Μπαλατζής»). Οι εμπειρίες αυτών των δήμων είναι πάρα πολύ ενδιαφέρουσες και καλό θα ήταν με ένα συστηματικό τρόπο να διαχυθούν στο σύνολο της Ελληνικής ΤΑ.

Ποια θα πρέπει να είναι η συνέχεια.

Το πρώτο θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί, κατά τη γνώμη μου, είναι αυτό το πρόγραμμα να μην γίνει μία φορά και τελειώσει. Θα πρέπει να γίνει θεσμός. Εάν όχι κάθε χρόνο τουλάχιστο κάθε δύο χρόνια.

Αντικείμενο του προγράμματος φυσικά δεν είναι να βρούμε ποιος είναι ο καλός και να τον βραβεύσουμε. Αντικείμενο του προγράμματος είναι ο εντοπισμός των καλών πρακτικών και η αποτελεσματική διάδοσή τους. Το σημαντικότερο όμως στοιχείο, πάλι κατά τη γνώμη μου, είναι η κεφαλαιοποίηση των καλών αυτών πρακτικών. Πως θα μπορέσουμε δηλαδή, στην καθημερινή μας πολιτική, να ενσωματώσουμε

έξυπνες και αποτελεσματικές λύσεις που θα βελτιώσουν τις τοπικές οικονομικές συνθήκες.

Καταλαβαίνω ότι ο αναγνώστης τώρα θα λέει: «καλά όλα αυτά αλλά μπορείς να μας πεις πως θα μπορέσει να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ο Δήμος της Κάσου;»

Καταρχήν να ξεκαθαρίσουμε ότι στο πως καταφέρνει ένας δήμος να εξυπηρετεί τους δημότες και τις επιχειρήσεις του χωρίς ή με ελάχιστο προσωπικό, είναι μία παγκόσμια σχεδόν πατέντα, που φυσικά δεν χρειάζεται αντιγραφή... αλλά αποδεικνύει τις τεράστιες δυνατότητες της αποκέντρωσης.

Παρά όλα αυτά το πρόβλημα είναι υπαρκτό. Χρειάζεται, κατά τη γνώμη μου πάντα, ένας υποστηρικτικός μηχανισμός, όχι μόνο στο θέμα της οργάνωσης της λειτουργίας του προγράμματος και της διάχυσης του, αλλά κυρίως στο θέμα της ενσωμάτωσης των καλών πρακτικών στις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Η δημιουργία μηχανισμού υποστήριξης και η χρηματοδότηση του

Η δημιουργία του μηχανισμού αυτού δεν απαιτεί νέους θεσμούς και τεράστιους πόρους. Η ΕΕΤΑΑ ήδη έχει αναλάβει το συντονισμό του προγράμματος. Συνεπώς, με βάση την τρέχουσα εμπειρία από το πρόγραμμα, την τριαντάχρονη εμπειρία της στην υποστήριξη των δήμων και τον επιχειρησιακό της στόχο, που σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο της είναι η τεχνική και επιστημονική υποστήριξη του κεντρικού κράτους και της ΤΑ, θα μπορούσε πολύ άνετα να επεκτείνει το πρόγραμμα και να φέρει αποτελεσματικά εις πέρας το ρόλο αυτό.

Το κόστος του προγράμματος δεν αναμένεται να είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Υπενθυμίζω ότι στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ «Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα» υπάρχει η δράση Α.2.1.4. «Αναδιοργάνωση και διοικητική μεταρρύθμιση της ΤΑ-Απλούστευση και προτυποποίησή διαδικασιών λειτουργίας-πilotική εφαρμογή». Στην δράση αυτή θα μπορούσε να ενταχθεί και να χρηματοδοτηθεί το πρόγραμμα.

Για όλους τους παραπάνω λόγους θα πρότεινα σε όλους τους δήμους να υποβάλλουν αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος που, εντός των ημερών, θα είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο: http://web3.eetaa.gr/eetaa_en/address_en.html

και έπειτα να την αποστείλουν ταχυδρομικώς με την σφραγίδα και υπογραφή του Νόμιμου Εκπρόσωπου του Δήμου έως και τις 15 Νοεμβρίου 2016, ως ακολούθως:

ΠΡΟΣ: Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε,

Διεύθυνση: 73-77 Μυλλέρου, 104 36 Αθήνα

Τηλ. (+30) 213 - 1320600

Φαξ: (+30) 213-1320666

Email: info@eetaa.gr

Η ηλεκτρονική έκδοση του εντύπου αίτησης όπως επίσης και το ενημερωτικό δελτίο θα είναι επίσης διαθέσιμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΕΤΑΑ:

www.eetaa.gr

Για περισσότερες πληροφορίες:
Θανάσης Μπισμπίκης; 2131320669
Κουτρομπέλη Αναστασία: 2131320631

Αθήνα 10/10/2016